

กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมือง
ตามหลักประชาธิปไตยในยุคดิจิทัล *

THE PROCESS OF CREATING POLITICAL KNOWLEDGE AND
UNDERSTANDING BASED
ON DEMOCRATIC PRINCIPLES IN THE DIGITAL AGE

พระสิทธิชัย กิตติปณฺโญ, สุริยา ดวงขยาย, พัชรียา ฟองจันตา

Phra Sitthichai Kittipanno, Suriya Duangkhaiyai, Patchareeya Fongchanta

นักวิชาการอิสระ

Independent Academic

Corresponding Author E-mail: aud_computer@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มุ่งเน้นนำเสนอกระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตยเพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ โดยมีขั้นตอนสำคัญคือ การปลูกฝังผ่านสถาบันหลักของสังคมที่ช่วยปลูกฝังพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีจากครอบครัว โรงเรียนและชุมชน สร้างเสริมประสบการณ์ประชาธิปไตยด้วยการฝึกฝนการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรง ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อด้วยการศึกษาผ่านข่าวสารและการรายงานทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ โดยเฉพาะสื่อออนไลน์ที่ต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ สร้างจริยธรรมในการแลกเปลี่ยนเพื่อให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีคุณภาพและเป็นไปในทิศทางที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน จึงสามารถสรุปได้ว่า กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในระบบการเมืองมีหัวใจสำคัญอยู่ที่ปลูกฝังพฤติกรรม สร้างประสบการณ์ พิจารณาด้วยเหตุผล การแสดงออกที่ดี ดังที่กล่าวมาจะช่วยให้เกิดความรู้และความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้องตามหลักประชาธิปไตย

คำสำคัญ: การสร้างความรู้; ความเข้าใจทางการเมือง; ประชาธิปไตย; ยุคดิจิทัล

Abstract

This article focused on presenting the process of creating political knowledge and understanding according to democratic principles so that people have knowledge, understanding, and can participate in the political process with quality. The important steps were: cultivating through the main institutions of society that help instill good political behavior from family, school, and community; enhancing democratic experiences by practicing participation in a true democratic system through practice and direct experience; promoting learning through media by studying news and political reports from various media, especially online media that must be carefully considered; creating ethics in exchange so that the exchange of opinions is of quality and goes in the direction of creating mutual understanding. Therefore, it can be concluded that the process of creating political knowledge and understanding is an important step that helps promote people to understand the political system. The main focus is on instilling behavior, creating experience, considering with reason, and expressing well. As mentioned, it will help create political knowledge and understanding that are correct according to democratic principles.

Keywords: Knowledge Creation; Political Understanding; Democracy; Digital Age

บทนำ

สังคมไทยเรียกร้องประชาธิปไตยและแสวงหาความหมายที่แท้จริง แต่อาจดูเหมือนว่ารูปแบบที่มีอยู่ยังไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตเท่าที่ควร จะเห็นได้ว่าคนส่วนใหญ่เข้าใจประชาธิปไตยแค่โครงสร้าง แต่ก็ยังขาดความเข้าใจในเนื้อหาสาระและจิตวิญญาณของประชาธิปไตยที่ฝังลึกในชีวิตประจำวัน (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2557) ความรู้ (Knowledge) และความเข้าใจ (Understanding) ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดของบุคคล จะเป็นสิ่งที่ทำให้ผู้นั้นมีแนวคิดเป็นของตนเอง และสามารถนำแนวคิดที่มีอยู่นั้น ไปประเมินกับเรื่องหรือสิ่งที่ถูกนำมาประเมินได้ ซึ่งผลจากการประเมินนี้ จะแสดงออกมาในรูปของทัศนคติหรือความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยทัศนคติหรือความรู้สึกที่แสดงออกมานั้น จะต้องมียุทธศาสตร์ประกอบที่บ่งชี้ถึงลักษณะของความเข้าใจต่อความเป็นจริงในสิ่งที่ประเมินนั้นด้วย และความรู้ความเข้าใจ

ทางการเมืองของประชาชนนี้ เป็นสิ่งที่ต้องผ่านกระบวนการของการเรียนรู้และกลมกลืนทางการเมือง (Political Socialization) (Robert, 1962)

ความเข้าใจทางการเมืองนั้น หมายถึง การรับรู้ของบุคคลที่มีต่อเรื่องการเมือง การปกครองของประเทศ โดยเป็นการรับรู้ในฐานะที่เขาเป็นพลเมืองของประเทศ ยังรวมตลอดถึงการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) ให้แก่บุคคลในสังคมนั้น ให้ยึดมั่นในหลักการปกครองที่ดำรงอยู่อย่างถูกต้อง อย่างเป็นขั้นตอนและต่อเนื่องกันไป และการรับรู้ในเรื่องการเมืองที่มีพื้นฐานมาจากความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของบุคคล เช่นนี้ จะเป็นสิ่งที่ทำให้บุคคลมีความรู้สึก มีความสามารถและความผูกพันกับระบบการเมืองที่เขาดำรงอยู่ ซึ่งอาจแสดงพฤติกรรมออกมาโดยการเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง (ปัทมาพร เลิศวัฒนาเสรี, 2542) ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองตามหลักประชาธิปไตย มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาประเทศให้เป็นประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน เมื่อประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ก็จะสามารถมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถตรวจสอบการทำงานของผู้ที่ได้รับเลือกให้เข้ามาใช้อำนาจในการปกครองประเทศได้อย่างเข้มแข็ง

ประชาธิปไตยไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 อาจไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากผู้นำทางการเมืองมุ่งเน้นการพัฒนาประชาธิปไตยเชิงสถาบัน เช่น รัฐธรรมนูญ พรรคการเมือง และองค์กรอิสระ แต่กลับละเลยการสร้างและพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองประชาธิปไตย ซึ่งเป็นพื้นฐานทางความเชื่อ ทศนคติและพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน โดยประชาชนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีความคิด ทศนคติ และค่านิยมที่ถูกต้องเหมาะสม จะมีพฤติกรรมทางการเมืองที่สร้างสรรค์ และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศให้เป็นประชาธิปไตยที่มั่นคงและยั่งยืน

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

การรับรู้ (Perception) เป็นกระบวนการซึ่งบุคคลจัดระเบียบและตีความความรู้สึกประทับใจของตนเองเพื่อให้ความหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม การรับรู้ที่แตกต่างกันของบุคคลเกิดจาก 1. ผู้รับรู้ (Perceiver) 2. ความมุ่งหมายหรือเป้าหมาย (Target) ที่รับรู้ 3. ลักษณะสถานการณ์ (Situation) (ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ, 2541) มีผู้รู้ได้ให้ความหมายไว้อย่างหลากหลายสอดคล้องกันดังนี้ว่า การรับรู้เป็นกระบวนการที่ทำให้เรารู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม โดยการเลือกการจัดระบบระเบียบ และการแปลความหมายสิ่งต่าง ๆ จากความรู้สึกสัมผัส (Kagan & Segal, 1992) การรับรู้จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการเกิดความรู้ ความเข้าใจทางการเมืองของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการทำงานของระบบประชาธิปไตยและการพัฒนาทางสังคม

ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่ถูกต้องและลึกซึ้งเป็นปัจจัยสำคัญสำหรับการทำงานในระบอบประชาธิปไตย เนื่องจากมันช่วยเสริมสร้างความสามารถของประชาชนในการตัดสินใจในประเด็นที่มีความซับซ้อนและสำคัญต่อสังคม การส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในกลุ่มประชาชนจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะมันไม่เพียงแต่จะช่วยในการตัดสินใจที่ดีกว่า แต่ยังช่วยสร้างสังคมที่มีความเข้มแข็งและร่วมมือกันในการพัฒนาระบบประชาธิปไตยที่ตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของประชาชนได้อย่างแท้จริง (คณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2565) สามารถจำแนกองค์ประกอบของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองได้เป็นลักษณะสำคัญ 4 ประการ ดังนี้

1. ความรู้เกี่ยวกับชาติ และระบบการเมืองโดยทั่ว ๆ ไป เช่น ประวัติศาสตร์ความเป็นมาของชาติ ขนาดของพื้นที่และที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของประเทศ ลักษณะของอำนาจทางการเมือง รัฐธรรมนูญและลักษณะพิเศษอื่น ๆ

2. ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้างและบทบาททางการเมืองของผู้นำทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิดของประชาชนเกี่ยวกับโครงสร้างผู้นำ ความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับนโยบายสาธารณะ เป็นต้น

3. ความรู้เกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับตามนโยบายสาธารณะ โครงสร้าง สถาบันตัวบุคคล ตลอดจนความคิดเห็นและการตัดสินใจอันเกี่ยวข้องกับกระบวนการที่มาจากรัฐบาล

4. ความรู้เกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพ อำนาจ หน้าที่และวิธีการต่าง ๆ ที่เข้าไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมือง ความรู้สึกเกี่ยวกับความสามารถของตนในระบบการเมือง ตลอดจนความคิดเห็นต่อการตัดสินใจทางการเมืองของผู้มีอำนาจ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2536)

บุคคลที่สนใจทางการเมืองมีความเข้าใจการเมือง เชื่อว่าตนเองมีประสิทธิภาพทางการเมือง มีความศรัทธาในกระบวนการทางการเมือง ตัวนักการเมือง และคิดว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ของตนซึ่งเป็นคนที่มีความสามารถในการเข้าสังคมและเป็นคนที่มีความหวังใน ชีวิต รวมถึงการมีส่วนร่วมที่เป็นพฤติกรรมในการกำหนดตัวผู้ปกครอง การถอดถอนผู้ปกครอง การตัดสินใจในโครงการขนาดใหญ่ของรัฐโดยการร่วมทำประชาพิจารณ์ การร่วมผลักดันการกำหนด นโยบายของรัฐ การวิพากษ์วิจารณ์และการเคลื่อนไหวชุมนุมทางการเมือง (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2549)

สรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง คือ การรับรู้ที่นำไปสู่การตีความสภาพแวดล้อมทางการเมือง ช่วยให้ประชาชนตัดสินใจและมีส่วนร่วมในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยประกอบด้วยความรู้เกี่ยวกับชาติ โครงสร้างและ

บทบาทผู้นำ ระเบียบข้อบังคับของรัฐ และสิทธิหน้าที่ของตนในระบบการเมือง ผู้ที่เข้าใจการเมืองมักมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างแข็งขัน

สถานการณ์ประชาธิปไตยในปัจจุบัน

ประชาธิปไตย หมายถึงระบอบการปกครองที่อำนาจในการปกครองของรัฐบาลมาจาก การยินยอมของประชาชนส่วนใหญ่การยินยอมนี้แสดงออกโดยการดำเนินการให้ประชาชนได้รับ และใช้อำนาจโดยสม่ำเสมอเสรีมีการเลือกตั้งที่เป็นการแข่งขันโดยผู้ที่เป็นใหญ่ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมในการเลือกตั้ง หลักการพื้นฐานของประชาธิปไตยคือเสรีภาพของประชาชนที่รวมเสรีภาพในการพูดได้รับ ข้อมูลและมีส่วนร่วมในการแข่งขันทางการเมือง (Etzioni-Halevy, 1997) การเมืองการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยสามารถสะท้อนแนวคิดเกี่ยวกับค่านิยมอัน เป็นพื้นฐานทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เพื่อเป็นแนวทางการยึดปฏิบัติของคนรุ่นหลัง ดังนั้น สารสำคัญของประชาธิปไตย อันสะท้อนถึงค่านิยมทางการเมือง กล่าวถึง ความหมายของ ประชาธิปไตย ธรรมเนียมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเป็นการอ้างอิงของชาติตะวันตกที่ได้รับ การถ่ายทอดวัฒนธรรมมาจากสมัยกรีกโบราณ ประชาธิปไตยที่บริสุทธิ์ที่สุดได้รับการเรียกเช่นนั้นได้ก็เพราะ มีสภาพแห่งความเสมอภาค ปรากฏอยู่ในที่นั้น และกฎหมายของรัฐมุ่งรับรองความเสมอภาค คนยากจนจะไม่ต้องอยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายกว่าคนร่ำรวยหรืออำนาจสูงสุดจะไม่ต้องอยู่ในกำมือของฝ่ายใด ดังนั้นที่ใดที่เป็นประชาชนเป็นฝ่ายข้างมาก และสิ่งที่พวกเขาลงคะแนนแล้วจะเป็นกฎหมาย จึงเป็นข้อพิสูจน์ได้ว่าในสภาวะเช่นนั้นก็ควรจะเรียกได้ว่าเป็นประชาธิปไตย (อมร รักษาสัตย์ และคณะ, 2543)

ปัจจุบันการพัฒนาประชาธิปไตยและการกระจายอำนาจของไทยมีความก้าวหน้าในเชิงรูปแบบมากพอสมควร แต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาและสาระสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงและเกิดผลประโยชน์ต่อสาธารณะ ยังพบว่ามีปัญหาเพราะนักธุรกิจและนักการเมืองซึ่งมักเป็นบุคคลคนเดียวกัน มุ่งทำการเมืองแบบนักการเมืองโดยอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยผ่านผู้แทนที่เปลี่ยนจากการเมืองแบบอมาตยาธิปไตย มาเป็นการเมืองแบบนักธุรกิจการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งมุ่งรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจของตนหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก (สมนึก ปัญญาสิงห์, 2558) การสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืนไม่ใช่เพียงการมีสถาบันและรัฐบาลที่มีประสิทธิภาพเท่านั้น แต่ต้องบ่มเพาะวิถีชีวิตแบบประชาธิปไตยให้ฝังรากลึกในพลเมืองแต่ละคน ผ่านเครือข่ายองค์กรและสถาบันทางสังคมต่างๆ ประเทศที่เปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยอย่างรวดเร็วและมีการบ่มเพาะวัฒนธรรมทางการเมืองแบบพลเมืองน้อย ย่อมประสบปัญหาในการรักษาระบอบประชาธิปไตยให้มั่นคงไว้ได้เป็นอย่างมาก (พรอัมรินทร์ พรหมเกิด, 2558) หลักประชาธิปไตย

เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการปกครองโดยประชาชน ซึ่งถือเป็นหนึ่งในรูปแบบการปกครองที่ให้ความสำคัญกับสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการตัดสินใจและการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจการของประเทศ

การเรียนรู้ที่ดีควรปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องต่อชาติ ศาสน์ กษัตริย์ เคารพสิทธิและกฎหมาย ตระหนักในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย ใส่ใจผลประโยชน์ส่วนรวมและประเทศชาติ อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง (โสภา ศรีวิชัย, 2556) จะเห็นได้ว่ากระบวนการที่สำคัญสำหรับการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยที่เข้มแข็งและยั่งยืนในระดับท้องถิ่น การมีสิทธิเสรีภาพและการมีส่วนร่วมเหล่านี้ยังทำให้ประชาชนสามารถตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองและหน่วยงานรัฐได้ดีขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างความโปร่งใสและความรับผิดชอบในการปกครอง ดังนั้น ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งในการพัฒนาประชาธิปไตยให้เติบโตและเข้มแข็งในทุกกระดับ (สมาคมนักวิชาการไทย, 2562) การพัฒนาประชาธิปไตยให้ชัดเจนยิ่งขึ้นโดยเน้นให้ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในกิจการของรัฐ เช่น การเลือกตั้ง การเสนอความเห็น และการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล พร้อมกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต้องได้รับการคุ้มครองจากสิ่งที่ไม่ชอบธรรม

สรุปได้ว่า สถานการณ์ประชาธิปไตยในปัจจุบัน ประชาธิปไตยคือการปกครองโดยประชาชน แต่ในไทยแม้มีรูปแบบก้าวหน้า การปฏิบัติจริงยังติดขัดเรื่องผลประโยชน์ส่วนตนของนักการเมือง การสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืนต้องปลูกฝัง วิถีชีวิตประชาธิปไตย และการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ในหมู่ประชาชน เพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วม ตรวจสอบรัฐบาล และสร้างความโปร่งใส

กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมือง

กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองมีความสำคัญต่อการพัฒนาสังคมประชาธิปไตยที่มีความรับผิดชอบและมีความเข้มแข็ง กระบวนการนี้สามารถทำได้ผ่านหลายช่องทาง เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองอย่างมีคุณภาพ โดยขั้นตอนหลัก ๆ ของกระบวนการนี้ประกอบด้วย

1. การปลูกฝังผ่านสถาบันหลักของสังคม เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาพลเมืองที่มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิ หน้าที่ และการทำงานของระบบการเมือง ครอบครัวเป็นสถานที่แรกที่เด็กและเยาวชนได้รับการสอนและฝึกฝน ผู้ใหญ่ในครอบครัวเป็นแบบอย่างที่จะช่วยปลูกฝังพฤติกรรมทางการเมืองที่ดีให้แก่เยาวชน สถาบันการศึกษาที่มีการสอนความรู้ทางการเมืองผ่านการจำลองการเลือกตั้ง การโต้วาทีในประเด็นสาธารณะ

และการเยี่ยมชมหน่วยงานรัฐเพื่อให้เยาวชนได้ฝึกทักษะและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ทางการเมือง สถาบันศาสนามีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความยุติธรรม ความซื่อสัตย์ การเคารพสิทธิมนุษยชนคุณค่าทางศีลธรรมเหล่านี้เป็นรากฐานที่สำคัญของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่รับผิดชอบ การรับข้อมูลและข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนต่าง ๆ ช่วยให้ประชาชนมีความรู้ทันสมัยเกี่ยวกับเหตุการณ์การเมืองทั้งในและต่างประเทศ และหน่วยงานรัฐต้องให้ความรู้แก่ประชาชนผ่านโครงการประชาสัมพันธ์หรือการรณรงค์เพื่อสร้างความตระหนักในเรื่องการเลือกตั้ง สิทธิพลเมือง การใช้สิทธิและหน้าที่ในฐานะพลเมือง

2. สร้างเสริมประสบการณ์ประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ช่วยให้พลเมืองได้มีโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะช่วยให้พวกเขาเข้าใจหลักการประชาธิปไตยและนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง กระบวนการนี้มีความสำคัญในการสร้างสังคมที่มีเสถียรภาพและมีประชาชนที่มีความตระหนักถึงหน้าที่และสิทธิในการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจทางการเมือง โดยมีการให้ความสำคัญผ่านการศึกษา ด้วยการปลูกฝังการสอนวิชาสังคมศึกษาและการเมืองตั้งแต่ระดับชั้นประถมไปจนถึงมหาวิทยาลัย เป็นช่องทางสำคัญในการสร้างพื้นฐานความรู้ทางการเมือง เช่น เรื่องสิทธิหน้าที่ของพลเมือง การทำงานของรัฐบาล และหลักการประชาธิปไตย การสร้างเสริมประสบการณ์ประชาธิปไตยเป็นกระบวนการที่มุ่งเน้นให้ประชาชน โดยเฉพาะเยาวชนได้รับโอกาสเรียนรู้และฝึกฝนการมีส่วนร่วมในระบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริงผ่านการปฏิบัติและประสบการณ์ตรง เพื่อให้สามารถเข้าใจและเห็นคุณค่าของหลักการประชาธิปไตยได้อย่างชัดเจน โดยในโรงเรียนอาจมีการจัดกิจกรรมเลือกตั้งสมมติในโรงเรียน ชุมชน หรือองค์กรต่าง ๆ เพื่อให้เยาวชนหรือประชาชนทั่วไปมีโอกาสฝึกปฏิบัติขั้นตอนการลงคะแนน การตรวจสอบสิทธิ การหาเสียงเลือกตั้ง และการทำงานของระบบประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่น

3. ส่งเสริมการเรียนรู้ผ่านสื่อ การส่งเสริมการเรียนรู้ทางการเมืองผ่านสื่อเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสร้างความเข้าใจและความตระหนักรู้เกี่ยวกับการเมืองในวงกว้าง สื่อมีบทบาทในการเป็นช่องทางหลักในการเผยแพร่ข้อมูล ความคิดเห็น และสร้างพื้นที่สำหรับการสนทนาและถกเถียงในประเด็นทางการเมือง โดยอาจเริ่มจากการศึกษาผ่านข่าวสารและการรายงานทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ เช่น โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ข่าว สามารถทำหน้าที่ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่ถูกต้องและมีความเป็นกลางซึ่งจะช่วยให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นการเมืองที่เกิดขึ้นในประเทศ อย่างในปัจจุบันการเข้าถึงสื่อออนไลน์ค่อนข้างจะรวดเร็วจึงต้องเข้าใจในวิธีการพิจารณาอย่างมีเหตุผลในเรื่องข้อมูลเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของพลเมือง ขั้นตอนการเลือกตั้ง การวิเคราะห์นโยบาย

รวมถึงการตอบคำถามจากประชาชนในเรื่องทางการเมือง หรือการจัดการถ่ายทอดสด การอภิปรายหรือเสวนาทางการเมือง จะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้าถึงเนื้อหาทางการเมืองได้ง่ายขึ้นในรูปแบบที่เข้าใจง่ายและน่าสนใจ รวมไปถึงการใช้สื่อออนไลน์ในการเปิดให้ประชาชนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับนโยบายต่าง ๆ หรือการทำงานของรัฐบาล

4. สร้างจริยธรรมในการแลกเปลี่ยน การสร้างจริยธรรมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข้อมูล โดยเฉพาะในบริบททางการเมืองและสังคม เป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การสนทนาและการอภิปรายเป็นไปอย่างสร้างสรรค์ เคารพซึ่งกันและกัน และส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกัน โดยต้องเน้นให้ความสำคัญกับเรื่องของสิทธิทุกคนมีสิทธิ์แสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง การสนทนาที่สร้างสรรค์ควรเคารพความแตกต่างเหล่านั้น แม้ว่าจะไม่เห็นด้วยก็ตาม การใช้ถ้อยคำที่สุภาพและไม่ดูหมิ่นคนอื่นจะช่วยส่งเสริมบรรยากาศที่ดี พร้อมกับการแสดงออกถึงความคิดเห็นควรใช้ข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีหลักฐานประกอบที่เพียงพอ เพื่อให้การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นมีคุณภาพและเป็นไปในทิศทางที่สร้างความเข้าใจร่วมกัน การสร้างจริยธรรมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นไม่เพียงแต่ทำให้การสนทนาและการอภิปรายมีความสร้างสรรค์ แต่ยังเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม ทำให้เกิดความเคารพและความเข้าใจในความแตกต่าง

สรุปได้ว่า กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมือง การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองจำเป็นต่อประชาธิปไตยที่เข้มแข็ง ดำเนินการผ่าน 1. ปลุกฝังจากสถาบันหลัก ครอบครัว สถานศึกษา ศาสนา สื่อ และหน่วยงานรัฐ 2. สร้างประสบการณ์ประชาธิปไตย ฝึกปฏิบัติจริง เช่น เลือกตั้งจำลอง 3. ส่งเสริมผ่านสื่อ ใช้ข่าวสารและออนไลน์ให้ข้อมูลและเปิดพื้นที่แสดงความเห็น 4. สร้างจริยธรรมแลกเปลี่ยน เคารพความคิดเห็น ใช้ข้อมูลน่าเชื่อถือ สื่อสารสุภาพ กระบวนการนี้จะสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพและมีความรับผิดชอบต่อสังคม

องค์ความรู้ใหม่

ภาพที่ 1 สรุปกระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมือง

สรุป

กระบวนการสร้างความรู้และความเข้าใจทางการเมืองเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยส่งเสริมให้ประชาชนมีความเข้าใจในระบบการเมือง สิทธิและหน้าที่ของตนเองและสามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระบวนการนี้ ประกอบด้วยหลายปัจจัยที่ทำงานร่วมกันที่เป็นหัวใจหลักในการทำให้เกิดกระบวนการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองที่มากขึ้น ประกอบด้วย ปลุกฝังพฤติกรรมที่เป็นขั้นตอนในการหล่อหลอมความเชื่อและพฤติกรรมทางการเมือง สร้างประสบการณ์ที่ทำให้เกิดความเข้าใจในกระบวนการทางการเมืองผ่านการปฏิบัติจริง พิจารณาด้วยเหตุผลในการรับข้อมูลข่าวสารต้องมาจากแหล่งที่น่าเชื่อถือและเป็นไปตามความจริงที่เกิดขึ้น และการแสดงออกที่ดีเป็นการปฏิบัติตนให้เหมาะสมตามสิทธิและหน้าที่ของพลเมืองที่พึงมีโดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่นหรือสร้างให้เกิดความเข้าใจผิดต่าง ๆ

เอกสารอ้างอิง

- คณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2565). *การศึกษาความรู้ทางการเมืองในประเทศไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง.
- ปัทมาพร เลิศวัฒนาเสรี. (2542). *ความรู้ความเข้าใจของแรงงานสตรีอุตสาหกรรมเกี่ยวกับพื้นฐานทางการเมืองระบอบประชาธิปไตย: ศึกษาเฉพาะกรณีโรงงานอุตสาหกรรมในเขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร* (ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการพัฒนาสังคม. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- พรอัมรินทร์ พรหมเกิด. (2557). *วัฒนธรรมทางการเมืองกับการพัฒนาประชาธิปไตยในเขตชนบทอีสาน : กรณี ศึกษาประชาชนในเขตหมู่บ้านคำบงและหมู่บ้านสะอาด ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น*. *วารสารคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 31(3), 63-96.
- _____. (2558). *ก้าวข้ามกับดักการพัฒนาประชาธิปไตยไทยด้วยการพัฒนาวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย : สู่เส้นทางใหม่ที่ยั่งยืนกว่า*. *วารสารมนุษยศาสตร์สังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 32(3), 70-99.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคณะ. (2541). *พฤติกรรมองค์กร*. กรุงเทพฯ: บริษัทธีรฟิล์มและโซเท็กซ์ จำกัด.
- สมนึก ปัญญาสิงห์. (2558). *การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน : กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอกุเวียง จังหวัดขอนแก่น* (วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- สมบัติ อารังชัยวงศ์. (2536). *วัฒนธรรมทางการเมืองของชนชั้นกลางในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- _____. (2549). *การเมืองไทย*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- สมาคมนักวิชาการไทย. (2562). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองในสังคมไทย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภา ศรีวิชัย. (2556). *การพัฒนาชุดการเรียนรู้ เรื่อง การปกครองในระบอบ ประชาธิปไตย เพื่อพัฒนาทักษะคิดของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน บ้านห้วยกาน จังหวัดลำพูน*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมร รักษาสัตย์ และคณะ. (2543). *ประชาธิปไตย : อุดมการณ์ หลักการและแบบอย่าง การปกครองหลาย ประเทศ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Etzioni-Halevy, E. (1997). *Classes and Elites in Democracy and Democratization*. New York: Garland Publishers.
- Kagan, J. & Segal, J. (1992). *Julius, Psychology and Introductio* (7th ed.). Ec. Florida: Harcourt Brace Jovanovich, Inc.
- Robert, E. L. (1962). *Political Ideology*. New York: The Free Press.